

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 7150/1909.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Buteni** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Buteni:

a) sesiunea apartinătoare parohiei protopresbiterale, precum și uzufructul unui intravilan parohial gol;

b) birul parohial;

c) stolele legale;

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

a) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma, ce o va stabili sinodul eparhial;

b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot;

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;

d) spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

Nr. 8308/1909.

Concurs.*)

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Chișineu** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Chișineu:

a) sesiunea apartinătoare parohiei protopresbiterale și competența de pășune după acest pământ;

b) birul parohial;

c) stolele legale;

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II Din protopresbiterat:

a) Retribuția dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial;

b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot.

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;

d) spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că-au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

*) **Notă:** Din concursul publicat în Nr. 10 din 7/20 martie din greșală a rămas afară dintre emolumente „stolele legale“.

Nr. 8472/1909.

Circular

cătră oficiile protopopești și parohiale și cătră învățătoria de sub jurisdicțiunea Consistorului român ort. din Arad.

O datorință dintre cele mai de căpetenie a fiecărui cărturar este: să cetească cărți cât mai multe, cât mai bune și folositoare preste tot, și mai ales de celea, cari se țin de ramul ocupațiunii zilnice a fieștecăruia. Lectura bună este un mijloc nu numai de recreare sufletească, ci și de edificare și nobilitare a sufletului.

Dacă, deci, așa stă lucrul cu lectura bună, că este atât de folositoare pentru cultivarea sufletească și pentru îngrădirea oricărui cărturar din calea ispitelor vieții, — cu atât mai de folos trebuie să fie lectura bună pentru învățătorii noștri, cari în cele mai de multe ori trăiesc în izolarea patriarhală a satelor noastre, și cari au frumoasa chemare de a fi fiecare câte o lumină pentru satele și credincioșii noștri!

Dar nu numai aceasta împrejurare este ceea ce face să se adreseze învățătoria îndemnul de a îmbrățișa lecturile bune, ci și alte împrejurări. Anume: cu ocaziunea examenelor din urmă s'au cules date relativ la învățătorii noștri în privința aceea, că ce preț pun ei înșiși pe cultivarea lor proprie?

Răspunsurile, culese la aceste întrebări și aranjate în mod statistic au stârnit Consistorului, ca superioritate diecezană, cele mai serioase îngrijorări, pentru-că din ele rezultă, fără nici o îndoială, că învățătoria noastră pune, în partea sa absolut covârșitoare, un pond cât se poate de secundar pe carte și pe lectură. Aceasta o spune mai ales numărul mare al dascălilor, cari nu au cărți mai de samă la casele lor. Unii ca aceștia apoi nici nu cêtesc, pentru-că nu au de unde celi, spre a se hrâni sufletește. Tocmai din această cauză, atari învățători sunt nevoiți să rămână de lume, în paguba vieții lor sufletești și culturale și mai presus de toate în paguba vieții culturale a bisericii și a credincioșilor noștri.

Stările acestea nenaturale însă trebuiesc curmate, pentru-că ele nu convin cu vaza învățătorului confesional român din veacul nostru.

Prin urmare Consistorul leagă la sufletul și ambiția fiecărui dascăl conștiința de însemnătatea acestui nume, să nu întârzie — ceică au întârziat până aci — de a-și forma **biblioteca proprii**, și de a și-le îmbogăți pe cele existente, prin procurarea de bune și folositoare *lucrări de istorie,*

limba și literatura română și, mai ales, prin lucrări de specialitate pedagogică.

Nu mai puțin legăm la inima învățătoria noastră și o îndatorăm să se provadă cu *lucrări de specialitate* scrise și în alte limbi, ori cari ar fi acelea, — deoarece învățătoria, prin lecturi, în general, trebuie să se pună în rostul albinei, care strânge miere din toate florile, ca astfel să sporească fagurul dulce al înaintării noastre culturale românești.

Pentru ajungerea acestui scop însă mai este de lipsă, ca învățătoria să se pună zilnic în curent și cu chestiunile de actualitate relative la progresul științelor pedagogice și la problemele practice ale vieții școlare.

Spre scopul acesta servesc **revistele pedagogice**, a cărora îmbrățișare încă este de neapărată trebuință pentru fiecare învățător, care vrea să înainteze.

Și până să se facă trup idea Măritului Congres din urmă, de a se crea un atare organ special pe sama învățătorilor noștri confesionali din întreaga mitropolie, — Consistorul obligă pe învățătoria de sub a sa jurisdicțiune, să-și aleagă și să aboneze necondiționat cel puțin o revistă pedagogică românească, pe care o va află a fi cea mai bine informată asupra principiilor pedagogice și a trebuințelor zilnice ale școalelor noastre confesionale.

De sine înțeles, că Consistorul va avea numai să se bucure, dacă învățătoria va abonă cât mai multe reviste de specialitate.

Numai prin mijlocirea atăror lecturi, bune și sistematice, consecvente și stăruitoare sperăm a se putea contribui la ridicarea nivelului cultural și al prestigiului dascălimei noastre; — numai prin o învățătoria și mai ridicată din aceste puncte de vedere putem contă să ne susținem și întărim tradițiile culturale românești ale școalei noastre confesionale, pentru-că numai o atare învățătoria, *va ști și va putea să facă a fi de obștesc folos truda pe care o desvoltă în școală.*

Acest circular se comunică fiecărui oficiu parohial și fiecărui învățător, pe calca *protopopului concernent*, care prin aceasta este îndatorat a controlă și a-i sfătui pe învățători la alegerea cărților de interes și a revistelor de specialitate.

Arad, din ședința consistorială a senatului școlar, ținută la 26 ianuarie (8 februarie) 1910.

Ioan I. Papp m. p.,
Episcop.

Nr. 8471/1909.

Circular

cătră oficiile protopopești și parohiale, cătră directorii locali și școlari și cătră învățătorimea de sub jurisdicțiunea Consistorului român ort. din Arad.

Urmărind Consistorul în timpul din urmă cu o atențiune mai stăruitoare mersul afacerilor referitoare la școalele noastre confesionale și la învățământul acestora, a constatat, pe lângă sârguința corpului învățătoresc, și unele scăderi, a cărora delăturare este trebuință neapărată și tot pe atâta de urgentă.

De aceea Consistorul află de bine a lua următoarele dispozițiuni.

I. Întâi de toate, în consonanță cu dispozițiunea circularului cons. Nr 5429/1908 se trage din nou atențiunea **învățătorilor noștri** asupra împrejurării, că dâșii sunt *în primul loc răspunzători* pentru eventualele scăderi de administrație și de natură didactică ale școalelor, după cum a dâșilor este și lauda, dacă din aceste puncte de vedere școala nu suferă scăderi. De aceea așteptăm dela fiecare învățător ambițiunea, de a-și ținea școala cu toate ale ei în perfectă rânduială.

Deosebit să aibă învățătorimea în vedere îndatorirea impusă prin Planul de învățământ și prin Instrucțiunea consistorială Nr. 5201/906, de a propune *toate prescisele obiecte de învățământ*, ținând cont de dispozițiile acelei instrucțiuni (pag 20—24).

Să se ocupe învățătorimea cu deosebită stăruință de *clasele inferioare*, ca să aibă o bună bază, pe care să poată clădi în clasele ulterioare, spre a dovedi rezultate mulțumitoare, și să se ferească de păcatul unora, de a neglija tocmai aceste clase.

Să pună învățătorimea deosebit pond pe *ocupațiunile scripturistice*, având a se acomoda în această privință dispozițiilor din Instrucțiunea consistorială amintită (pag. 24—26.), *păstrând bine* ocupațiunile scripturistice, pentru a-le putea prezenta necondiționat la examene totdeauna.

Deosebită grije trebuie să se aibă la ocupațiunile scripturistice din limba română, având a se urmări prin ele scopul îndoit: de a cultiva dragostea limbii și scrisului românesc și însușirea cât mai corectă a acestora.

Învățătorimea să caute *a-și inactiva clasele* cari mai lipsesc pe la școalele singurite și să se îngrijască de aceea, ca numărul lor să nu mai scadă, ci, din contră, să se sporească cât mai mult și *contingentul de școlari în clasele superioare*, cari uneori au prea puțini elevi, mai ales clasele V. și VI.

Tot asemenea să aibă învățătorimea grije, ca *la examen să se prezinte școlarii* în număr cât mai complet.

Nu mai puțin se îndatorează învățătorimea să se abțină de a mai introduce în școale *manuale*, cari nu au trecut prin cenzurarea Consistorului și nu au fost admise pentru întrebuințare în școalele noastre, pentru că altcum vor ajunge în *conflict atât cu Consistorul cât și cu autoritățile de stat*.

Afară de aceea, *anualele școlare*, cari sunt icoana școalei și a învățătorului, să fie purtate cum se cade, să se deplinească *toate* rubricile acelora la vremea sa și fără de întârzieri, cu grije, și scriindu-se întru toate legibil.

Îndeosebi să se acomodeze dispozițiilor Instrucțiunii consistoriale provocate (pag. 28—30.) pentru a nu mai da anză la nemulțumirile de natură administrativă de până aici.

În scurt: învățătorimea este îndatorată a-și face mai conștientos datorințele cătră școală și învățământ, spre care scop o îndatorăm să se informeze mai de aproape prin *studiarea Planului de învățământ și a Regulamentului* pentru organizarea învățământului, nu mai puțin să caute a se acomoda și *celorlalte dispoziții* din pomenita Instrucțiune consistorială, precum și circularelor consistoriale anterioare. În cazul însă, când unul sau altul *învățător* dă de oarecari piedeci în împlinirea chemării sale, să se consulte cu conducătorul oficiului parohial și cu directorul local concernent, iar întrucât se cer dispoziții mai înalte, să se adreseze *protopopului* său tractual, eventual, pe calea acestuia, Consistorului.

II. De asemenea **conducătorii oficiilor parohiale și directorii locali** (precum și *cei didactici*, unde sunt și de aceștia), au datorința să deie învățătorimei mână de ajutor la împlinirea completă și acurată a datorințelor ei oficioase.

Pentru ajungerea mai cu înlesnire a acestui scop, conducătorii oficiilor parohiale și directorii locali, (precum și *cei didactici* unde sunt) să recetească dispozițiile respective, ce se cuprind în Planul de învățământ, în Regulamentul pentru organizarea învățământului, în meniționata Instrucțiune consistorială și în circularele de până aci.

Deosebită grije să pună directorii locali pe ținerea *salelor de învățământ în bună rânduială*, pe *adjustarea lor* cu recvizitele de lipsă, pe *providerea școlarilor* cu cărțile și recvizitele trebuincioase și pe *promovarea frecvenției școlare*. În privința aceasta fiecare director local, dimpreună cu învățătorul respectiv, rămân *răspunzători pe cale disciplinară*, dacă nu ar cere intervenirea protopopului tractual în cazurile când în aceasta privință comitetele parohiale și antistiile comunale nu ar observa dispozițiile legii arătate în circularul cons. Nr. 5429/908.

Nu mai puțin sunt îndatorați aceiași *a-i controlă și ajută pe învățători* la împlinirea îndatoririlor arătate mai sus, iar controlul să-l estindă îndeosebi într'acolo, ca să *împedecă reținerea voluntică* și pe nedrept a școlarilor în aceeași clasă, rămânând ca fiecare școlar să treacă la etatea legală în clasa ce-i compete după ani și după studiul premers.

Să controleze mai departe și să împedecă de a-se folosi în școalele noastre atari *manuale*, cari nu sunt cenzurate și aprobate de acest Consistor, și în școală să se folosească numai manuale recomandate de superioritatea diecezană, iar despre manualele ce se folosesc în școală, dintre cele recomandate, să se facă o consemnare, care să fie afișată în sala de învățământ pe perete.

III. Când învățătorii ori conducătorii oficiilor parohiale și directorii școalelor vor da de oare cari neorândueli în privințele arătate mai sus, sunt îndatorați a cere *intervenirea protopresbiterului concernent*, ca inspector școlar tractual, care va avea să iee dispozițiile de lipsă, cerând eventual și intervenirea Consistorului.

Acest circular se comunică fiecărui oficiu parohial, fiecărui director și fiecărui învățator, pe calea oficiului protopopesc concernent, pentru știre și acomodare.

Arad, din ședința senatului școlar ținută la 26 ianuarie (8 februarie) 1910.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Alcoolismul.

Politica ștruțului. Ca copil de școala am auzit, că ștruțul în fața dușmanului își vără capul în năsip, ca să nu-l vadă dușmanul. Bietul ștruț crede, că dacă el nu vede, atunci nici dușmanul n'o să vadă. Așa zice povestea!

Îm vine să aseamăn politica și ținuta noastră față de așa preinșii „*pocăiți*” cu ținuta de mai sus, a ștruțului. Am vorbit despre chestia aceasta cu preoți de seamă, recunosc și ei perderea a multor sute de suflete, recunosc și ei că azi se duce unul, mâne altul, iar noi stăm cu mâinile în buzunar. Stăm fiind conduși de o idee falsă, că să nu ne ocupăm cu ei, grijă să nu avem de ei că tot mai răi mai îndărătnici se fac. Ideia aceasta pe cât e de falsă, pe atât e de nefericită. E bună însă de a liniști conștiințele acelorora, cari nu voiesc a se lăpădă de comunitatea lor, nu voiesc, să iasă din ogeșă obișnuit al vieții lor obișnuite.

Și ce fac cei „*rătăciți*”? Ei luptă din resputeri cu arma sției scripturi (cum o, esplică ei) cu blândețe și cu exemplul faptelor. Arme puternice, arme bine alese. Pe lângă acestea să mai luăm și împrejurare aceia, că sunt ei de ei între ei, și cel ce cunoaște încâtva numai psihologia poporului, va înțelege și rostul împrejurării acesteia.

Ce înseamnă oare nepăsarea noastră față de așa arme puternice?! Eu — în speranța, că cei mulți chemați vor gici-o — nu o spun, dar altcum mă și genez a o spune.

Ca să putem luptă, și lupta se impune, trebuie, să prindem tot astfel de arme dacă nu mai bune. Să dăm carte, carte bună, în mâna celor ce știu ceti, căci acestea vor lăți cele cetite. Să le vorbim în biserică chestii morale și de viață! Azi așa ca mâne, mâne ca poimâne și în toate zilele, cu vreme și fără vreme. Sinodul protopopesc al Tincei foarte înțelepțește dispune formarea corurilor, căci cântarea frumoasă amusează, distrage și nobilitează sufletul credincioșilor.

Acum vine, cea mai puternică armă a lor. Aceasta este *abstinența* totală dela cele alcoolice. Poporul înțelege rostul abstinenței, dar e slab a o și ținea. Să miră de cei „*rătăciți*” că ei pot fi abstinenți, și în mirarea lor, i-i consideră de oameni sfinți, de pocăiți. Aude dela ei vorbe de incurajarea spre lăpădarea de cele spirtoase și asta-i cade bine sufletului său! Azi aude, mâne aude, în fine cedează și trecerea e gata.

Cu aceasta am și descris ce trebuie făcut în privința alcoolismului. Să fim abstinenți, să propovăduim perirea poporului prin beuturi spirtoase, să-i îndemnăm la abstinență ori cel puțin la moderare.

Răsumez în câteva cuvinte armele contra așa preinșilor „*pocăiți*”: *cartea, exemplul faptelor noastre bune, predici și mai presus de toate lupta contra alcoolului.*

Cel ce argumentează cu cele materiale nu vrea să ne înțeleagă și cu mult mai rău pentru el și pentru credincioșii în fruntea cărora e pus.

În cășlegi. Aradul în privința petrecerilor ni-se pare, că ocupă un loc de frunte între cele orașe ale Ungariei. Cum nu, când într'o lună și jumătate s'au ținut nu mai puțin de 30 de baluri de tot soiul între cari și unul românesc. O gazetă maghiară din Arad să tânguie de atâția bani spesați pentru o iluzie de o noapte și face statistica sticlelor de *champagne*, a căror conținut ameliilor a fost consumat în decursul celor 30 de baluri. Și oare cât s'a consumat?! Nu mai puțin de 2502 sticle de 7 del. din cari 107 au trecut la balul românesc. Când toți ne plângem de scumpetea oribilă ce bântuie în țară, arădanii consumă numai „*sampus*” în preț de 20,016 cor. à 8 cor. sticlă. La balul românesc s'a consumat în preț de 856 cor. Cum stăm oare acasă cu biserică și cu școala?! Oare în sat la noi n'or. fi fost copii goii și orfani?!

In Iad.

*In Iad e sfat. Cazanele de smolă
Dorm uriașe 'n fundul' plin de ceată
Și doar o flacăără, arzând domoală,
Le mai străbate c'un fior de viață,
In Iad e sfat. Și draci din lumea largă,
Ca un popor de licurici, aleurgă.*

*Cu coadă și cu coarne ca de taur,
Cu ochi ce îngheață sângele în vine.
Cu sciptru'n mână, schiptru greu de aur,
Stăpânul întunericii vine:
„Suntem prrduți de nu aștati mijlocul,
„Băeți, să n'plem iar de oameni locul!”*

*Și iată că deschid în Iad o poartă
Și chiamă nuntru Boalele păgâne...
Vedeți voi lepra cea cu fața moartă.
Și ciurma care latră, ca un câne,
Și câte pocitanii dzu să intre,
Mișcându-și iute galbenele vintre?...*

*Dar Impăratul face-un semn, pe toate
Din fața lui în fiăcări să le-alunge:
„Nu mai veniți aici cu-așa, netoate,*

*C'alminteri cu aghiazmă vă voi unge.
Aduceți-mi ceva mai bun, de grabă!
Și dracii stau și toți din ochi se 'ntreabă.*

*Dar iată că pornesc în larga noapte
Și vin apoi și umplu 'mpărăția.
Cu mii de strămbături, cu mii de șoapte
Apuc încet în fața lor Beția.
Și Scaraoschi râde'n pumni și zice:
'ntreaga lume'n mână o să-mi pice."*

(Antialcoolul)

U. B. T.

Pentru Revista Preoților. Numărul 8 al Revistei Preoților a avut amabilitatea de a da atențiune unui entrefilet de al nostru intitulat *Inteligența noastră și alcoolul*. Ca conducătorul rubricii „Alcoolismul”; la dorința numărului 8 a suspomenitei reviste, vin, cu următoarea deslușire:

Din bună voința dlui Redactor al Bis. și Școal. carele a înțeles însămnătatea luptei antialcoolice, ca membru al Ordinului Good-Templar (Bunilor Templieri) am început a susține permanent o rubrică pentru cele antialcoolice. Am primit sarcina și odiul apostoliei sub deviza ordinului din care face parte, care devisă se compune din cele trei virtuți teologice *Credința Speranța și Iubirea*. Cu acestea trei virtuți în sufletul meu m'am apucat de lucru cu vorba, înscris și prin exemplul abstenenții. Deci cele, ce le-am pus pe hârtie în entrefiletul din chestiune le-am pus din iubire față de poporul român, fiind în firmă credință, că nimicirea poporului, bisericii și a școlii noastre va proveni din alcool și cu speranța, că aflând soți de luptă vom duce steagul la izbândă. În lupta noastră nu căutăm la casturi, ci 'naintea ochilor ne stă deavolul licid. După ceia mai sus spuse îmi place a crede, că Onor. Revista Preoților nu va consideră intențiunea noastră de mârșavă și provenită de interes particular.

Mă pune însă în mirare, că R. P. tocmai în entrefiletul acesta s'a împedecat atunci, când ar fi aflat altă dată, în altceva de a se împedeca...

Dar se vedem ce și zice și ce nu înțelege nrul 8 al R. P.? Nrul 8 pune ca titlu entrefiletului său „*Inteligența noastră — bețivă*.” La noi titlul a fost „*Inteligența noastră și alcoolul*.” N'am zis „*bețivă*.” dar am zis „*și alcoolul*” și adevăr am grăit, căci să-mi fie permis a constată, că inteligența consumă alcool. Asta o susțin firm și tare, iar a consumă alcool nu înseamnă însă a fi și bețiv în sensul nrului 8. Cu aceasta cred că am răspuns tuturor observărilor tipărite după cuvântul *alcool*.

Nrul 8 al R. P. cu toate cele spuse de noi consimite, dar nu e în clar, că pe cine înțeleg eu sub „*inteligență*”? S'o clarific și aceasta! Sub *inteligența* neamului românesc înțeleg pe toți acei, cărturari români, cari au la inimă soartea și progresarea românilor. Noi toți, cu și fără reverenți, din sate și din orașe, toți cari simțim și ne cugetăm românește. Înțeleg deci preoții, învățătorii, advocații, medicii, oficianții, profesorii etc. și fie-mi permis a afirmă încă odată că inteligența consumă alcool, ba consumă de multe ori și în fața țaranului servindu-i ca exemplu.

Cu aceasta n'am afirmat ca nrul 8 că inteligența e bețivă! Afirm însă, că consumă alcool și încă în fața țaranului, prin ce contribuie la nimicire lui se consumă și la noi și la Dvoastră. „Dacă și părintele și învățătorul (ei sunt mai aproape de el) și x și y bea, de ce să nu beau și eu”? cugetă țaranul. Dela inteligență și mai ales delă preoți și învățători, azi în secl. XX când lupta antialcoolică e în toiul ei la toate neamurile, să cere *abstenență* delă spirituoase, ori

cel puțin *strictă moderare*. Ca munca noastră să producă rodul dorit, la bancheturile diferitelor noastre intruniri să mai slăbim din alcool. Așa ne folosim și noană și țaranului.

Cred că suntem lămuriti!

Încă una! Rog pe dl Redactor al Revistei Preoților, ca să nu caute nod în papură și se nu presupună tot reavointă în oameni. Să-mi permită, că sunt încă și alți credincioși ai bisericii noastre, cari fără nici un interes material (egoist) vreau binele și progresarea bisericii, școlii și a neamului, ca D-sa. Umăr la umăr, în pace și cu multă bunăvoință reciprocă putem împreună munci, dar tonul entrefiletului nrului 8 ne desparte căile.

profesor Nicolae Mihulin.

CRONICA.

Necrolog. Preotul Aureliu Gruescu din Padurani după lungi și grele suferinți, fiind împărțat cu sf. Taine, a reposat în 6/19 martie a. c. în etate de 52 ani, în anul 25-lea al căsătoriei, 20-lea al preoției lăsând în adâncă jale pe soția sa Ana, fiul său Augustin preot, nora sa Maria născută Otonoga precum și frații, sora, și cuscri. Înormântarea s'au făcut în 8/21 martie a. c. în cimiteriul gr. or. rom. din Pădurani funcționând preoți: Mihail Jurma din Remetealuncă, Alexandru Jucu din Răchita, George Iancovici din B. Monostur, Ioan Balint din Bunea-română și și Panteleimon Ardelean din Dubești, iar cântările funebrele le-au executat învățători Ioan Blaj, Lazar Oprin, Nicolae Ștefanovici, Samson Lugojan, Petru Șevici și Iosif Lucaci de față cunoscuți și precum din loc și comunele învecinate. Părintele Mihail Jurma a ținut în sf. biserică un panegiric pătrunzător care a stors lacrimi din ochii celor prezenți.

Fie-i memoria eternă!

Mulțămită publică. Neputând în parte a mulțămi fiecăruia, pe aceasta cale ne luăm voie a aduce sincerile noastre mulțămite tuturor prietenilor și cunoscuților, cari prin prezența lor la înormântarea iubitului nostru soț respective tata Aureliu Gruescu și prin condolențele lor au căutat a ne alina durerea noastră ireparabilă, cu deosebire preoți pontificați Mihail Jurma Alexandru Jucu, George Iancovici, Ioan Balint și Panteleimon Ardelean; D-lor învățători Ioan Blaj, Lazar Oprin, Nicolae Ștefanovici, Samson Lugojan, Petru Șevici și Iosif Lucaci; D-lor Sztarmy Lajos notar cerc. în Dubești, Földi N. șpan în Topla, Valeriu Florescu și Ioan Manuszy neguțatori în Răchita precum și tuturor celorlalți participanți. — Bunul Dzeu să-le răsplătească din darurile sale cele cerești pentru aceasta faptă creștinească. —

Padurani, în 9/22 martie 1910.

familia Gruescu.

Apel către autorii de cărți didactice. Ședința plenară din iulie 1909, a secțiilor științifice-literare ale „Asociației” și comitetul central, în ședința sa din 5 august 1909, au primit propunerea secției școlare da a se înființa pe lângă biblioteca a „Asociației” o secție a manualelor de învățământ pentru școlile noastre de toate gradele, cu scop de a censura și a răspândi pe acele dintre ele, cari vor fi găsite mai corăspunzătoare din toate punctele de vedere. Chestiunea manualelor noastre de învățământ e de cea mai mare importanță pentru răspândirea unei culturi naționale și temeinice în sânul poporului nostru. Și credem că toți cei ce își dau seama de însămnătatea școlii

pentru educația națională a generațiilor tinere, vor primi cu însuflețire această propunere și se vor strădui a înlesni realizarea ei. Facem deci un apel călduros către toți autorii de cărți didactice să binevoiască a trimite „Asociației pentru literatura și cultura poporului român (Sibiu str. Șaguna Nr. 6) câte două exemplare din lucrările lor. Un exemplar se va păstra în Biblioteca „Asociației“, iar celalalt se va da secției școlare spre cenzurare. Mai ales acum când se agită ideea unui congres al profesorilor, care desigur va avea să se ocupe și cu chestiunea manulelor didactice, nădăjduim că apelul „Asociației“ va fi ascultat.

Biroul. Asociației.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățăto-rești cantorale vacante din Ateasiu cottul Bihor ppiatul Tinca să publică concurs cu termen de 30 zile dela 1. publicare în foaia oficioasă; pe lângă următorul salariu: cvartir liber stole cantorale și 800 cor. bani numărari, iar pentru 200 cor. se va cere ajutor dela stat.

Reflectanți recursele adresate comitetului parohial să le substearnă protopresbiterului tractual în Méhkerék, și să se prezente în biserică din Ateasiu în vre-o duminică ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Ateasiu 10/23 ianuarie 1910 în ședința comitetului parohial.

Mihailu Hasașu
președinte

Teodor Gite
notar

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, ppresb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățăto-resc cantoral dela școala gr.-or. rom. din Görbed cottul Bihor ppiatul Tinca, cu termen de 30 zile dela prima publicare — să scrie în senzul ordinului Veneratului Consistor din Oradea-mare N. 3079/1909 concurs din oficiu pe lângă următoarea dotatiune:

1. Cvartir liber foarte acomodat, cu grădină de legume. 2. Dela 261 numere de casă câte 2 cor. bani 522 cor. 3. Dela 261 numere de casă câte 15 litre de cucuruz. 4. 4 jugere de pământ. 5. Stolele indatinate dela mort mare 2 cor. mort mic și alte funcțiuni 40 fileri.

Alesul va avea să încălzească și sala de învățământ și va solvi dările după pământ.

Reflectanții sunt avizați să-și prezenteze recursele adresate comitetului parohial subscrisului protopresbiter și să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din Girbed pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Micherechiu 7/20 martie 1910

Nicolae Rocsin protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățăto-resc dela școala confesională rom. gr. or. din Valeamare cott Arad, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salariul în bani gata 400 coroane. 2. Naturale 6. Hectl. grâu (ă. 13 cor. = 78 cor.) și 6 Hectl. cucuruz (ă. 10 cor. = 60 cor.) totala în valoare de 138 coroane. 3. Pentru scripturistică 15 coroane. 4. Pentru curatorul școlii 20 coroane. 5. Spese de conferință și reuniune învățătorescă 20 coroane. 6. Lemne după trebuință atât pentru școală cât și pentru învățător comuna să îndatorează a le aduce din pădurea comunală, din cari pe partea învățătorului s'a computat 20 metri în preț de 100 coroane. 7. Pământ învățătoresc estravilan 2

1/2 jug. catastrale anual 42 coroane. 8. Venite cantorale computate anual 10 coroane. 9. În fine cvartir în natură 2 chilii, cuină, grajd și alte supraedificate cu intravilanul de 375 stânj. □. — *Intregirea salariului la 1000 cor. și cvincvenalele abveniende se vor cere dela stat conf. art. XXVII: 1907.*

Alegându-l învățător va avea a suportă cantoratul atât în cât și afară de biserică fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să recere ecalificațiunea prescrisă în §-ul 60 din Regulament, a produce estras de botez și atestat de moralitate și serviciu de până aici.

Competenții vor avea a se prezenta în vre-o duminică sau sârbătoare la s-ta biserică din Valeamare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Cei apți de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți. — Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subșterne documentele prescrise — comitetului parohial din Valeamare — prin O. Oficiu Protoprezbiterial diu Hălmagiu (Nagy Halmagy) în termenul susindicat.

Dat din ședința comitetului parohial din Valeamare ținută la 9/22 martie 1910.

Ioan Sărăcu,
președ. com. par.

Mihai Oarcea,
notar com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, protoprezbiter-inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea ambelor parohii din Cinteii, atât aceleia reactivată prin concluzul de sub Nr. 119 909 a Ven. Sinod eparhial, cât și aceleia rămasă vacantă după reposatul preot Ioan Iancu, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Ambele parohii fiind de clasa primă, dela recurenți se recere ecalificațiunea corespunzătoare.

Venitele împreunate cu acestea parohii sunt: 1. Câte una sesiune pământ parohial; 2. Câte un intravilan parohial; 3. Desbăgubire de imaș; 4. Pentru bir și stole câte 500—500 cor. solvinde din cassa culturală.

Cei aleși au să supoarte toate contribuțiile ce cad după sesiile beneficiate și au să provadă catehizarea în școala noastră confesională din loc fără ori ce remunerație.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Cinteii, să vor așterne la oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Chișineu la Nădab în termenul concursual, având recurenții a să prezenta în cuire duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Cinteii, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, pe lângă observarea dispozițiilor §-ului 20. din Reg. pentru parohii.

Cinteii, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 20. decemvrie 1909 (2 ian. 1910).

Gavril Popluca,
preș. com. par.

Ioan Popovici,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Demetriu Muscan*, adm. ppresb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățăto-resc dela școala confesională gr. or. rom. din Brestovaț (Aga), să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post, de o camdată, adevă până la întregirea dela stat, pusă dejă în vedere, sunt:

1. În bani gata 28 cor. 80 fil.; 2. 720 litri grâu, prețuit în 81 cor. 60 fil.; 3. 720 litri cucuruz, prețuit în 60 cor.; 4. 3 jugăre 695 □ pământ, parte arător

parte fânaț, prețuit în 80 cor.; 5. pentru conferința 6 cor. și pentru scripturistică 4 cor.; 6. dela înmormântări de prunci sub 7 ani, 40 fil.; iar dela cei peste 7 ani câte 80 fil. și dela liturgie pentru morți 1 coroană, apoi locuință liberă cu grădină intra. și extravilană de 705 □

Comitetul parohial își rezervă dreptul ca bucatele să le poată rescumpără ori și când în bani, după prețul statorit în acest concurs.

Darea după pământ are să o poarte învățătorul.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile concursuale comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megy) și să se prezenteze odată în lăuntrul terminului concursual, în sf. biserică din Brestovaț, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Alesul prestează serviciile cantonale peste toți și cele, dela cununii în deosebi, fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb*, pprezbiter

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **T. Cărand** de clasa II se publică nou concurs cu termen de alegere 30 zile după prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. pământ arător de 12 jugere catastr. 2. bir câte o jumătate măsură cucuruz sfârmat dela 150. Nre de case. 3. ștolele îndatinat. 4. întregirea dotațiunei dela stat. De locuință să va îngrijii alesul preot, care va suportă toate dările publice pentru pământul parohial. Preotul va fi îndatorat a prevedea cățelul elevilor dela școala gratuit.

La caz de nu ar reflecta recurenți cu evalueațiune de clasa II vor fi admiși în candidare și cei cu evalueațiune de a III clasă.

Reflectanții au a se prezenta în vre-o duminică sau sârbătoare la sf. biserică spre a celebra, predică ori cântă — având recursele lor adresate comitetului parohial ale înainte la Prea Onoratul oficiu protopopesc în F. Györös.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în T. Cărand la 7/20 martie 1910.

Cornel Musca
președinte

Teodor Laza
notar

În conțelegere cu mine: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

1—3

Pe baza ordinului consistorial cu Nr. 1549/1910 prin aceasta să escrie concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale sistemisate pe lângă veteranul paroh Teodosiu Motorca din Duud cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Jumătate din sesiunea parohială. 2. Jumătate din birul preotesc și stolele legale. 3. Cvota din ajutorul de stat pentru capelan.

Toate dările după partea beneficiată de capelan le va suportă alegândul.

Fiind parohia clasificată de clasa I dela reflectanți să recere pregătiri pentru asemenea parohii.

Alegândul va fi obligat a catehisa la școala noastră conf. fără a aștepta altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a-și înainte recursele ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Duud, P. O. Oficiu protopopesc din Siria (Világos) având pe lângă stricta observarea §-lui 20 din Reg. pentru parohii a se prezente în s. biserică gr. or. rom din Duud în cutare-va duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Dat în ședința estraordinară a comitetului parohial din Duud la 14/27 martie 1910.

Gerasim Moț

Ioan Valentin

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuta*, protopop. rom. ort.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a Bucea, protoprezbiteratul Peștesului, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare, în organul oficios: „Biserica și Școala.”

Emolumente: 1. Dela 75 nre de casă câte una vică cucuruz sfârmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeii și a unui pământ de sub Nru catastral 747, lângă cimiter, cu un venit de 16 cor. 3. Stolele uzuate dela înmormântare mare 10 cor., — și mai jos, — după starea răposatului înmormântare mică 2 cor. dela botez 80 fil., venitele aceste anual fac circa 100 cor.

Întregirea dotațiunei dela stat, după cualificația alesului. — De locuință se va îngrijii alesul, nefiind casă parohială. Catehizarea în școală cu elevii de religiunea noastră, are s'o facă alesul fără nici o remunerațiune dela biserică ori dieceză.

Doritorii de-a ocupa această parohie sunt avizați, ca petițiile lor, ajustate conform dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare adresate comitetului parohial din Bucea, să-le înainteze Prea On. oficiu protopopesc în M-Telegd, având dâșii, cu stricta observare a §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, să-se prezenteze în sfânta biserică din Bucea pentru a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Pentru comitetul parohial:

Vasiliu Bulzan
preot președinte

Dimitrie Botis
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean*, ppresb. rom. ort.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă deficientul paroh Gheorghe Leuca din Madrigesti-S. Buceavă în urma abzieceri fostului Capelan Ioan Popa prin aceste să escrie concurs cu termen de 30 zile dela 1-a publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: I. Dela parohia matră Madrigesti jumătate din sesiunea paroh de 34 jugh. arător și pășune de după care contribuția va avea să solvească pe 1/2 alesul, jumătate din birul parohial care face 1 măsură de cucuruz dela tot numărul de casă locuit, jumătate din stolele legale. II. Dela filia S. Buceava 1/2 din 70 măsuri cucuruz bir parohial și jumătate din stolele legale. III. Casa parohială rămâne în uzufructul parohului până va fi în viața deci capelanul are a să îngrijii pe speșele sale proprii de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți să-și susțearnă recursele lor ajustate conform regulam. pentru parohii de glasa III. și adresate comitetului parohial din Madrigesti-S. Buceava în termenul arătat avizați să se prezente sub durata concursului în biserică din Madrigesti spre a-și arăta dexteritatea în cântare respective predicament făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Comitetul parohial din Madrigesti

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I. Călugări la ordinul Venerabilului Conzistor din Orădeamare Nr. 235/19 B. 1910 se escrie concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

Dela 200 case câte 10 litre cucuruz și 5 litre grâu; Stolele uzitate. Congrua după evaluearea alegândului.

Parohul va prevedea catehizarea elevilor de școală fără alta remunerație.

Ceice doresc a reflecta la aceasta parohie, vor avea a să prezintă în termenul regulamentar în s. bisericească din Călugări spre a-și arăta dexteritatea în tipic și oratorie.

Petițiunile și le vor înainta pe calea protopresbiterului Adrian P. Deseanu, cel puțin cu 8 zile înainte de expirarea termenului de alegere.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Adrian Deseanu*, protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei Felcheriu din presbiteratul Orășii mari devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a fostului paroh Nicolae Popa, se scrie concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”

Emolumentele sunt: 1. Intravilanul parohial. 2. Una sesiune de pământ arător și fânaț, dimpreună cu competiția de pasce. 3. Dela fiecare număr de casă (96 nre.) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz sau în bani 2 coroane. 4. Venitele stolare circa 100 cor. după cum sunt stipulate în prot. com. paroh din 5/18 dec. 1909. 5. Întregirea dela stat

Contribuțiile erariale și comunale după pământul folosit le va suporta alesul. *De cortel până la edificarea casei parohiale se va îngriji comuna bisericească.* Preotul ales va avea să catehizeze la școala din loc fără a pretinde remunerație dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de cl. III dela recurenți se poartă evalueare prescrișă pentru astfel de parohii. Recursul ajustat conform Regulamentului pentru parohii și adresat com. parohial din Felcheriu, se va înainta la oficiul protopopesesc în Oradea mare, iar recurenții cu observarea §-ului 20 din regulament în termenul indicat se vor prezenta în vre-o duminică ori sâmbătoare în parohie spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Tomă Păcală* protopop.

—□— 3—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala confesională gr. or. rom. din Belinț să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post, sunt până în 1 iulie 1910: 1. În bani gata cvotele ce să vin din 600 cor.; 2. 12 metri lemne de încălzit; 3. Pentru conferință și scripturistică 20 cor., apoi locuință liberă și grădină de legumi; iar dela 1 iulie n. 1910 încolo dotația prevăzută în art. de lege XXVII din 1907.

Reflectantele sunt poftite a-și așterne concursese, instruite în regulă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Bélinecz, Temesmegye) și să se prezenteze într'o duminică sau într'o sâmbătoare în s. bisericească din Belinț.

Cele cu evalueare mai bună vor fi preferite,

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter

—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea bisericii din Madrigesti (protopresb. Hălmagiului) pe baza plan-proiectului de spese aprobat de venerabilul Consistor cu 4510/909 să va

ține licitațiune minuendă în casa parohului din Madrigesti în ziua de 5/18 aprilie a. c. luni oarele II a. m. sub conducerea părintelui protopop Cornel Lazar.

Prețul exclamării e 1375 cor. 80 fil. Doritorii de a licita au să depună în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile 10°/_o din prețul exclamării.

Comuna bis. își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere. Proiectul plan de spese și condițiile de licitație să poartă vedea la oficiul parohial în Madrigesti.

Reflectanții nu-și pot formula drept pentru spesele avute cu prezentarea lor la oficiu locul ori au concurs ori ba.

Pentru comitetul parohial din Madrigesti.

George Leuca,
paroh președ.

—□— 1—3

Pe termenul rezoluției Venerabilului Consistor eparhial de sub Nr. 5544/1909, pentru repararea bisericii și zidirea unui gard nou de grilaj de fier la front, prin aceasta se scrie licitație minuendă cu termen la 4/17 aprilie a. c. oarele 11 a. m. în localitatea școlii confesionale.

Planul și preliminarul sunt la dispoziție în cancelaria oficiului parohial, conform cărora prețul de esclamație al tuturor lucrărilor e stabilit în suma de 3123 cor. 73 fil.

Participanții la licitație sunt datori ca înainte de licitație să depună un vadiu de 10°/_o în bani gata, ori hârtii de valoare acceptabile la epitropia parohială.

Se anunță de acum, că spesele planului și a preliminarului spesele contractului și ale colandării îl privesc pe întreprinzător, și că participanții la licitație n'au drept a reclama diurne pentru esăminarea planului și a preliminarului, ori pentru prezența la licitație.

Mândruloc, la 3/16 martie 1910.

3—3 *Comitetul parohial.*

Prăznicarele:

Bunavestirea, Floriile, Învierea Domnului, Sfântul George, lucrare frumos, conform prescrișelor bisericești noastre pe lemn de teiu, se află de vânzare cu prețul de 9—
Coroane pr. bucată, la

Librăria Diecezană

din Arad, Str. Deák-Ferenc Nrul 33—34